

רשות ההגבלים העסקיים

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר חברת שירותי בנקאות
אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות הדדיות בין:**

**בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק
דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנקאות
אוטומטיים בע"מ**

א. פתח דבר

ביום 25 בספטמבר 2011 הונחה לפניי בקשת פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שצדדים לו בנק הפועלים בע"מ ("בנק הפועלים"), בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי"), בנק דיסקונט בע"מ ("בנק דיסקונט"), בנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי"), הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("בנק הבינלאומי") וחברת שירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ (להלן: "שבא"), שעניינו בעלות משותפת בחברת שבא וגביית עמלה בינבנקאית בגין שימוש הדדי במכשירי בנק אוטומטיים (Automated Teller Machine: "ATM").

בקשה זו הנה בקשת הפטור הרביעית בנושא זה. הפטור המקורי ניתן ביום 18 ביוני 2002 לתקופה של שנתיים¹ ומאז ניתנו שני פטורים נוספים כאשר האחרון פקע ביום 5 בנובמבר 2011.² טרם פקיעתו של הפטור, הוגשה כאמור ביום 25 בספטמבר 2011 בקשת פטור נוספת. נוכח המועד בו הוגשה הבקשה, חל מועד פקיעת הפטור קודם למועד למתן החלטה על פי סעיף 14 לחוק. על-מנת לאפשר לרשות ההגבלים העסקיים (להלן: "הרשות") לסיים את הליך בדיקת בקשת הפטור הנוכחית ועל מנת שתהא לצדדים שהות להישמע בפני הארכת את הפטור, על תנאיו, לתקופות קצרות נוספות עד ליום 22 במאי 2012.

כיום, בחלוף 10 שנים ממועד מתן הפטור המקורי ערכתי בחינה מחודשת של הפטור המבוקש, על תנאיו.

¹ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בשירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות הדדיות בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2002 הגבלים עסקיים מספר תיק 4804.

² החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בשירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות הדדיות בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2004 הגבלים עסקיים מספר 5000714; החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בשירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות הדדיות בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2008 הגבלים עסקיים מספר 5001307.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הרי שבכפוף לקיום מלא ושלם של כל התנאים המופיעים בסיפא להחלטתי, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כן באתי למסקנה כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי בכפוף לתנאים ולהגבלות המפורטים בסיפא להחלטתי ומהווים חלק בלתי נפרד ממנה, אין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה ובהתבסס על הנימוקים שיפורטו להלן, ראיתי לנכון ליתן פטור בתנאים להסדר דנא.

יחד עם זאת, בכל הנוגע לשני נושאים, לגביהם ארחיב בהמשך, נדרש פרק זמן קצר נוסף להשלמת הבחינה. לכן, הפטור הנוכחי ניתן לתקופת זמן של ארבעה חודשים, במהלכה תושלם הבחינה בכל הנוגע לפעילות שבא בתפעול מכשירי בנק אוטומטים ("ATM", "כספומט") ובכל הנוגע לגביית תשלומים מגורמים המבקשים להתחבר למערכות שבא, ובסופה של התקופה האמורה יתוקנו התנאים, ככל שהדבר יידרש.

ב. ההסדר

הבנקים שהם צד להסדר מחזיקים במשותף בשבא, בהתאם למפורט להלן: בנק הפועלים מחזיק ב-34.5% ממניות שבא, בנק לאומי ב-42.2% מהמניות, בנק דיסקונט מחזיק ב-20% מהמניות, והיתרה מוחזקת על ידי בנק הבינלאומי (3.3%). בהתאם לתקנון ההתאגדות של שבא, רשאי כל בעל מניות למנות חבר דירקטוריון אחד בשבא. לבנק מזרחי אשר העביר בשנת 1980 את מניותיו בשבא לבעלי המניות האחרים בה, זכות למנות משקיף אשר ישתתף בישיבות דירקטוריון שבא.³

תחומי עיסוקה של שבא הם תפעול מערכת אחידה ומקושרת לאיסוף עסקאות ואישור עסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי, תפעול ממשק משותף בין סולקים ומנפיקים של כרטיסי אשראי, תפעול מערכת מיתוג אחידה ומקושרת לביצוע אישורי פעולות במכשירי ATM של בנקים שונים, וכן תפעול של מכשירי בנק אוטומטים. בנוסף מפעילה שבא מערכת תקשורת לשם השתתפות במכרזי בנק ישראל.

תחומי עיסוקה של שבא נדונו בהרחבה בהחלטות הפטור הקודמות, אולם מפאת חלוף הזמן והשינויים שחלו במהלכו נשוב ונדרש להלן בפירוט לתחומי עיסוקה של שבא.

ב.1. ATM - שירותי מיתוג, תפעול ועמלה צולבת

לשבא מערכת ממוחשבת היוצרת קישוריות בין רשתות ה-ATM של הבנקים השונים המאפשרת העברת אישורי פעולות, כגון משיכות מזומנים וקבלת מידע במכשירי ATM של בנקים – ללקוחות בנקים אחרים. המערכת מאפשרת יישום הסכמים להכרה הדדית במכשירי ATM של בנקים שונים, שצדדים להם הם הבנקים, בתמורה לעמלה שמשלמים הבנקים לשבא. כיום מחוברות למערכת המיתוג של שבא 6 רשתות ATM הפועלות בישראל, הכוללות את המערכת של שבא (עליה יפורט להלן) וכן 5 רשתות השייכות לקבוצות הבנקים השונות – בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי. על פי נתוני בנק ישראל, נכון לשנת 2010 מוצבות בישראל 3662 עמדות ATM.⁴

בצד רשתות ATM של הבנקים, מתקיימות רשתות ATM וכן תוכנות ומוצרים המאפשרים משיכת מזומנים או בירור יתרות מקופות בתי עסק, שאינן בבעלות תאגידים בנקאיים (להלן: "מתפעלים

³ כן נהנה מזרחי מזכויות נוספות. בין היתר נקבע כי כל זכות הניתנת לבעלי המניות בשבא תינתן גם לבנק המזרחי.
⁴ מתוך: מערכות התשלומים והסליקה בישראל, הספר האדום לשנת 2010. בנק ישראל, מערכות התשלומים והסליקה. לוח 6. הנתון כולל גם כ-1900 עמדות ATM של מתפעלים פרטיים.

פרטיים). מאחר ונכון להיום, הוראות בנק ישראל מונעות ממי שאינו בעל רישיון בנק ישראל להתקשר עם מערכת המיתוג של שבא, נדרשים המתפעלים הפרטיים להתקשר לשירותי המיתוג בעקיפין באמצעות אחד או יותר מהבנקים המחוברים במשרין למערכת מיתוג ATM של שבא ולשלם להם עמלה בגין שירותים אלו.

גם לשבא מערכת של מכשירי ATM למשיכת מזומנים ולבירור יתרות. רשת זו של מכשירי ATM נוספה על רשתות ה-ATM של הבנקים השונים ועל רשתות ה-ATM של המתפעלים הפרטיים. המערכת כוללת כ-282 עמדות הממוקמות במקומות ציבוריים שונים. מערכת מכשירי ה-ATM של שבא מאפשרת ללקוחות כל הבנקים בישראל למשוך מזומנים ולקבל נתונים על יתרת חשבונם. בחלק ממכשירי ה-ATM גובה שבא עמלה ממקבלי השירות.

עניין נוסף בגינו התבקשה בקשת הפטור, הינו אישור ההסדר לקביעת שיעורי העמלות הצולבות שיגבו הבנקים זה מזה בגין שימוש הדדי ב-ATM. קרי: העמלה שישלם בנק שלקוחו עשה שימוש ב-ATM של בנק אחר, לבנק האחר, בגין השימוש שניתן לו ב-ATM של אותו בנק. גם במקרים בהם מכשיר ה-ATM אינו שייך לבנק אלא מצוי בבעלות מתפעל פרטי, כפי שהוסבר לעיל, מקבל הבנק שמעניק שירותי חיבור עקיפים למתפעל הפרטי תשלום מהבנק שלקוחו עשה שימוש במכשיר של המתפעל הפרטי. בשונה מרשתות ה-ATM שבבעלות הבנקים והמתפעלים הפרטיים, שבא אינה מקבלת מהבנקים כל תשלום בגין שימוש שעושים לקוחות הבנקים במכשירי ה-ATM שבבעלותה.

שיעור העמלה הצולבת עומד כיום על סך של 20 סנט ארה"ב, ונקבע בהסכם ל"הכרה הדדית" מיום 13 בפברואר 1984 (להלן: **"הסכם להכרה הדדית"**).⁵ ביום 17 ביוני 2004 נתן הממונה על הגבלים עסקיים פטור בעניין גובה העמלה הצולבת שרשאים הבנקים לגבות בגין פעולות אלו.⁶ פטור זה ניתן לאחר שהבנקים הציגו את תחשיב העלויות בארץ ולאחר שעלויות אלו הושוו למדינות נוספות בהן קיימת מערכת סליקה דומה.

2.2. כרטיסי אשראי - איסוף עסקאות, אישור עסקאות ושירותי ממשק

שבא מתפעלת מערכת לאיסוף עסקאות ואישור עסקאות המתבצעות בכרטיסי אשראי. המערכת אוספת את המידע על העסקאות המתבצעות בבתי העסק השונים, ממיינת את העסקאות על פי זהות הסולק הרלבנטי עמו קשור בית העסק, ומעבירה את המסרים האלקטרוניים לסולקים. באמצעות ממשק זה פועלת גם מערכת אישורי העסקאות. במסגרת מערכת אישור העסקאות, מועברות עסקאות (כאשר אישורים כאלה נדרשים) לאישור מנפיק כרטיס האשראי טרם ביצוע העסקה על ידי החברה הסולקת את כרטיס האשראי.

כמו כן, מפעילה שבא מערכת של ממשק בין סולקים ומנפיקים של כרטיסי אשראי מסוג ויזה ו-MasterCard, המאפשרת קיום סליקה צולבת של כרטיסי אשראי בין כלל הסולקים והמנפיקים הפועלים בישראל בכרטיסים אלו, בהתאם להסדר הסליקה הצולבת שאושר בבית הדין להגבלים עסקיים⁷ ועתידה לאפשר סליקה צולבת של מותגים נוספים שיפתחו לסליקה צולבת בהתאם לתיקון 18 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

⁵ הבנקים מבקשי הפטור פועלים על פי הסכם הכרה הדדית משנת 1984, המאפשר את קיומה של הקישוריות בין רשתות ה-ATM. ההסכם מסדיר את מערכת היחסים הנוגעת לשימוש צולב ברשתות ה-ATM של הבנקים השונים, ובכלל זה כולל תניה בדבר עמלה צולבת: על פי ההסכם, בנק שלקוחו עשה שימוש במכשיר בנק אוטומטי של בנק אחר, ישלם לזה האחרון 20 סנט בגין פעולת משיכה.

⁶ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בשירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות הדדיות בין: **בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ**; 2004, **הגבלים עסקיים**, 5000714.

⁷ ה"ע 610/06 בנק לאומי ואח' נ' הממונה על הגבלים עסקיים ואח'; 2012 **הגבלים עסקיים** 5001910.

בגין מערכות איסוף ואישור עסקאות גובה שבא עמלות מהסולקים, אשר נכון למועד בדיקת הפטור משתנה גובהן על פי סוג בית העסק. כן, גובה שבא עמלות בגין שירותי הממשק מהסולקים והמנפיקים, אשר מתחלקים בתשלום באופן שווה. תמחור העמלות של שבא בגין שירותי הממשק מושפע ממספר הפעולות שביצעו החברות.

בנוסף לכך ועל מנת ליצור פרוטוקול אחיד לכל חברות כרטיסי האשראי, פיתחה שבא בעבור חברות כרטיסי האשראי תוכנת תשתית לקורא אלקטרוני של כרטיסי אשראי בנקודות קצה (Point Of Sale) להלן: "POS") הנמצאות בבתי העסק, בשם "אשראית". תוכנת "אשראית" מופצת ונמכרת על ידי שב"א לבתי תוכנה שונים המכונים "מפיצים" המשלבים אותה במוצרי תוכנה שהם מוכרים לבתי עסק ואשר מאפשרים ביצוע עסקאות בכרטיסי אשראי באותם בתי עסק. שבא גם מאפשרת לחברות תוכנה מסוימות לקבל "רישיון" שבא במסגרתו הם מקבלים את המאפיינים לצורך תכנות עצמאי של תוכנת תשתית לנקודות הקצה ושילובם במערכות תוכנה שהם מוכרים לבתי העסק. על פי נתוני בנק ישראל, נכון לשנת 2010 קיימים 108,576 נקודות מכירה המכבדות כרטיסי תשלום, באמצעות נקודות מכירה אלקטרוניות (POS).⁸

3. מכרזי בנק ישראל

שבא מאפשרת ל-27 חברי בורסה (חברי בורסה שאינם בנקים ובנקים) להשתתף באמצעות מערכת התקשורת שלה במכרזים המוניתריים של בנק ישראל. המערכת מאפשרת לגופים המחוברים אליה להגיש את הצעותיהם למכרזי בנק ישראל ולקבל את תוצאות המכרזים כאמור.

4. הקמת אתר גיבוי "עותק שלישי" לנתוני המערכת הבנקאית

במסגרת הפטור הקודם ביקשה שבא להוסיף לתחומי פעילותה הקמת אתר הגיבוי בחו"ל לנתוני המערכת הבנקאית. גם במסגרת הפטור הנוכחי ביקשה שבא הקמת אתר גיבוי "עותק שלישי" אך ביום 9 במאי 2012 משכה בקשתה בעניין זה.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

1. כללי

הסדרת פעילותה של שבא על ידי הממונה נעשית אמנם זה קרוב לעשור, אולם, עוד שנים קודם לכן פעלה שבא מכוח רישיון שהוענק לה על ידי בנק ישראל כחברת שירותים משותפת על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. בעולם מצויות שיטות שונות ומגוונות להענקת השירותים המסופקים על ידי שבא וחברה בבעלות הבנקים הגדולים במדינה אינה האפשרות היחידה הקיימת. יחד עם זאת, המיזם – במסגרתו חברו חמשת הבנקים הגדולים בישראל אשר נתח השוק המצרפי שלהם בסוף שנת 2010 עמד על 93% מסך נכסי המערכת⁹ – הובא בפני מן המוגמר.

הטעם העיקרי בגינו נתן הממונה על הגבלים עסקיים את הפטור למיזם בעבר היה, כי ההסדר הוא בעיקרו הסדר המגדיל את תפוקת השירותים בענף הבנקאות ובענף כרטיסי האשראי. כאז גם היום, מצאתי כי ההסדר יוצר קישוריות בין בנקים שונים, ומאפשר ללקוח של בנק אחד, ויהא זה בנק קטן ושולי, למשוך כספים ולקבל מידע חיוני, בכל עמדה של הבנקים הגדולים. רציונל דומה קיים גם

⁸ מתוך: מערכות התשלומים והסליקה בישראל, הספר האדום לשנת 2010. בנק ישראל, מערכות התשלומים והסליקה. לוח 6.

⁹ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2010. בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים. זמין באתר בנק ישראל בכתובת:

<http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/pikuah/skira10/skira10h.htm>

במערכת המקשרת בין בתי העסק השונים לסולקים, המאפשר אף את קיומה של הסליקה הצולבת על כל תועלותיה התחרותיות.

אולם, יתרונות אלה אינם מתקיימים בלא חששות בצידם. בדיקת המיזם העלתה שורת חששות תחרותיים הנוגעים הן לתחומי פעילותו של המיזם והן לתחומי הפעילות של הורי המיזם וחברות קשורות להם.

ניתן להצביע על שלושה סוגי חששות עיקריים הנוגעים לפעילות שבא.

ראשית, השירותים שמספקת שבא הינם שירותים חיוניים לכל מי שמבקש להתחרות בתחומי תפעול רשת ATM, הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי. על כן, העובדה ששבא הינה בעלת מעמד דומיננטי ומצויה בבעלות הבנקים הפעילים בתחומים אלה (הן בעצמם והן באמצעות חברות בנות), מציבה חשש לפגיעה בתחרות באמצעות חסימת דרכם של מתחרים חדשים לתחומים אלה. מניעת גישה לשירותיה החיוניים של שבא, או אפילו הצבת קשיים בפני קבלת גישה כאמור, מעמידה את השחקן ממנו נמנעת הגישה בנחיתות תחרותית קשה, מאחר שהוא אינו יכול לספק ללקוחותיו מוצר המסופק על ידי מתחריו. נכות כזו עלולה להוביל לנטישת אותו שחקן על-ידי לקוחותיו ולפגיעה רבתי בכושרו התחרותי וכתוצאה מכך לצמצום התחרות בתחום. על כן, ככלל, בצד מתן היתרים ליצירת מערכות לקישוריות בין מתחרים, יש להקפיד היטב על מתן גישה שווה לכל השחקנים הפועלים בשוק (קיימים ועתידיים).

שנית, עולה חשש ששבא, כמי שמחזיקה במעמד דומיננטי באספקת שירותי מיתוג בתחומי ה ATM וכרטיסי האשראי, תעשה שימוש במעמד זה באופן שיפגע בצרכן-המשתמש. פגיעה זו עשויה להתבטא, בין היתר, בגביית עמלות גבוהות ללא קשר לעלויות וכן, בהיעדר השקעה בפיתוחים טכנולוגיים ואחרים של השירותים והמוצרים שהיא מספקת.

שלישית, העובדה ששבא מוחזקת בידי מתחרים מעלה חששות הנוגעים לזליגת שיתוף הפעולה במסגרת שבא לתחומים אחרים שבהם הבנקים בעלי שבא מתחרים.

זאת ועוד, בחינת בקשת הפטור הנוכחית העלתה חשש ממש, כי אין בכוחם של תנאים התנהגותיים, שניתנו במסגרת החלטות הפטור הקודמות, לרסן את כוחה של שבא בשירותים המסופקים על ידה ולרסן את הכוח המצוי בידי הוריה וחברות הקשורות להם, המאפשרים להם לדחוק מתחרים מהתחומים בהם הם עוסקים.

כך, בבחינת בקשת הפטור הנוכחית מצאתי, כי ניסיונות כניסה של שחקנים חדשים לתחומי הפעילות של שבא והבנקים המחזיקים בה כשלו. בין היתר נמצא, כי שבא דורשת משחקנים חדשים המבקשים להתחבר לאחת ממערכותיה (קרי, מיתוג ATM, איסוף ואישור עסקאות, ממשק משותף לסליקה צולבת) את עלויות ההקמה ההיסטוריות של המערכת בנוסף לעלויות התאמה שלה. דרישה זו סותרת את רוחם ומטרותיהם של התנאים לפטורים הקודמים שקיבלה שבא ומציבה בפני שחקנים חדשים תנאים פרוהיביטיביים המונעים כניסה לשוק, ומשכך, מצאתי לנכון להבהיר כאן כי היא אסורה.

בשולי הדברים אציין כי ריבוי החששות התחרותיים והקושי לקבוע תנאים התנהגותיים שיפיגו חששות אלה מעלה שאלות בדבר מאזן היתרונות והחסרונות הנובעים מהעובדה שבשבא מחזיקים דווקא הגופים אשר הם והגופים הקשורים להם פועלים בשווקים הנסמכים על שירותי שבא השונים.

נוכח האמור לעיל, מצאתי לנכון לשנות את התנאים שניתנו בהחלטות הפטור הקודמות, כך שיפעלו באופן אפקטיבי לריסון החששות התחרותיים שפורטו לעיל וכפי שיפורט מטה מכאן. כמו כן, מצאתי לנכון להעניק את הפטור הנוכחי למשך ארבעה חודשים, במהלכם יבחנו פעילות שבא בתחום תפעול ה- ATM ודרישות שבא לקבלת תשלום מגורמים המעוניינים להתחבר למערכות המופעלות

על ידה. בכוונתי להמשיך ולבחון את פעילות שבא ואת מאזן היתרונות והחסרונות הנובעים ממנה במהלך התקופה הקרובה.

להלן ידונו החששות התחרותיים, השפעתם על התחרות בשווקים הרלבנטיים השונים, והתנאים שקבעתי על מנת להפחיתם.

ג.2. ATM - שירותי מיתוג, תפעול ועמלה צולבת

בחלק מהמקרים מבצע מחזיק הכרטיס את פעולת משיכת המזומנים באמצעות ATM המתופעל על ידי הבנק בו מתנהל החשבון ממנו נמשכים החיובים הנובעים מהשימוש בכרטיס. במקרים אחרים, פעולת המשיכה מתבצעת במכשיר ATM שאינו מתופעל על ידי בנק כאמור. במקרה כזה, נדרשת קישוריות בין מכשיר ATM לבין פרטי החשבון של הלקוח.

בהיעדר הקישוריות בין הבנק בו מתנהל חשבון הלקוח לבין מפעילי ה-ATM למיניהם, יוכל מחזיק הכרטיס לעשות שימוש אך ורק במכשירי ATM המתופעלים על ידי הבנק בו מתנהל חשבון. שירותי המיתוג המוענקים על ידי שבא מאפשרים קיומה של קישוריות זו, והם המאפשרים לכל בעל כרטיס, יהא מנפיקו אשר יהא, לעשות שימוש בכל מכשירי ה-ATM המצויים בישראל. הקישוריות בין רשתות ATM, כמו גם בין רשתות כרטיסי האשראי, מבטיחה הספקה סדירה ורחבת היקף של מגוון שירותים פיננסיים לצרכנים.

יתרונותיה של הקישוריות בין המערכות, המעמידה לרשות הצרכן-המשתמש מערכת אחת רחבת היקף ומגדילה את היקף השירותים הניתנים בשוק, הם רבים: הקישוריות השוררת בין רשתות ה-ATM מיטיבה בעיקר עם לקוחותיהם של בנקים קטנים, אשר מתפעלים מספר נמוך יחסית של מכשירי ATM, בפרישה מוגבלת. שירותי המיתוג המוענקים על ידי שבא מאפשרים גם ללקוחותיהם של בנקים אלה לעשות שימוש במכשירי ATM המתופעלים על ידי הבנקים הגדולים. העדר קישוריות עשוי לגרום לנכות משמעותית לבנקים אלה, אשר בהעדר הסכם שימוש משותף לא יהיו מסוגלים להעניק ללקוחותיהם שירות דומה לזה הניתן ללקוחות הבנקים הגדולים. מדובר אפוא, בשירות חשוב למשק הישראלי, לצרכן ולמערכת הבנקאית כאחד.

בשל חיוניותה של פעילות זו, ולאור היתרונות לרשת (network efficiencies) הטמונים בשירותי המיתוג המוענקים על ידי שבא, שוכנעתי כי יש להאריך את משך הפטור שניתן לשבא לפעילות זו.

יחד עם זאת, מאחר ונכון להיום, כפי שציינתי לעיל, כיום הוראות בנק ישראל מובילות למצב בו נדרשים המתפעלים הפרטיים להתחבר לשירותי מיתוג ATM באמצעות אחד או יותר מחמשת הבנקים המחוברים למערכת המיתוג של שבא ולשלם להם עמלה בגין שירותים אלו. על כן, הלכה למעשה, נמנעת גישה ממי שאינו תאגיד בנקאי לשירותי המיתוג של שבא ועלות הפעולה למתפעלים הפרטיים מתייקרת. כמו כן, דרישות שבא לדמי התחברות בשיעורים גבוהים ומשך הזמן הארוך הנדרש לצורך ביצוע התאמות המערכת על מנת לאפשר גישת שחקנים חדשים, עשוי לעכב ואף למנוע כניסתם של מתחרים לתחום תפעול ATM והנפקת כרטיסים.

מצב דברים זה עלול להעלות את המחירים שנגבים מהצרכנים ואף לחסום את כניסתם של מתחרים לתחום שירותי ה-ATM. על כן, הטלתי על הבנקים ושבא תנאים המבטיחים גישה חופשית ושוויונית לכל מנפיק כרטיס מחד ולכל מתפעל מכשירי בנק אוטומטיים מאידך, בתקופת זמן סבירה, וללא גביית דמי התחברות שאינם תוצאה ישירה של עלויות תוספתיות הנובעות מהתאמת המערכת למתחבר חדש. עם זאת, קיים בעיני ספק של ממש האם גביית עלויות תוספתיות כאמור היא מוצדקת, ובמהלך תקופת הפטור הנוכחי בכוונתי להוסיף ולבחון מהו, אם בכלל, שיעור העלויות התוספתיות הנובעות באופן ישיר מהתאמת המערכות, שרשאית שבא לדרוש ממצטרפים חדשים. כמו כן, אני סבור, כי כל עוד לא יותר למתפעלים הפרטיים להתחבר לשירותי מיתוג ATM של שבא במישרין, הם יסבלו מנחיתות שעלולה לפגוע בתחרות. על כן הטלתי על שבא ועל הבנקים איסור

לסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם כל מנפיק ועם כל אדם המתפעל שירותי בנק אוטומטיים, ובכלל זה מתפעל פרטי.

בכל הנוגע לשיעורי העמלות הצולבות שיגבו בגין שימוש הדדי ב-ATM, מצאתי כי יש לשוב ולפטור את ההסכם ולהותיר את גובה העמלה הצולבת על סך שלא יעלה על 20 סנט ארה"ב, זאת בהתבסס על התחשיב שהוצג בפני קודמי בתפקיד ומשלא הוגשה כל בקשה לשנות את ההסכם.

לבסוף, לאחר בחינה של פעילותה של שבא בתחום הפעלת ATM מצאתי, כי בהינתן פוטנציאל הפגיעה בתחרות הנובע מכך שתפעול ATM נעשה על ידי חברה שבבעלות חמשת הבנקים הגדולים בישראל בתחום בו הם מתחרים בעצמם, קיים ספק בדבר הצורך באישור תחום פעילות זה. בפרט, על ספק בדבר קיומם של יתרונות לחברה משותפת של הבנקים על מנת להפעיל במשותף רשת ATM.¹⁰

יחד עם זאת, נדרשת תקופת זמן נוספת לצורך בחינת הנושא כדבעי. משכך, ניתן פטור לתחום פעילות זה לתקופת זמן נוספת של ארבעה חודשים, לאחריה אחליט האם להתיר המשך הפעילות. במשך תקופת הפטור הנוכחית הוריתי לשבא שלא להוסיף ולהרחיב את פעילותה בתחום זה.

ג.3. שירותי איסוף ואישור עסקאות בכרטיסי אשראי ושירותי ממשק

לשבא מערכת איסוף ואישור עסקאות המחוברת ליותר מ-100,000 נקודות קצה הקולטות בממוצע חודשי כ-70 מיליון פעולות ומבצעת כ-46 מיליון אישורים בחודש. באמצעות המערכת מקבלים הסולקים מידע על העסקאות המתבצעות בבתי העסק הקשורים עמם. שירותי האיסוף והאישור מהווים אם כן נדבך מרכזי לפעילותם של הסולקים ויש להם חשיבות בהבטחת פעילותה התקינה של מערכת התשלומים באמצעות כרטיסי אשראי.

אף לשירותי הממשק חשיבות בלתי מבוטלת להתנהלות התקינה של מערכת התשלומים באמצעות כרטיסי אשראי, בייחוד ככל שמדובר בסליקה צולבת: שירותי הממשק המוענקים על ידי שבא, הם המבטיחים את קיומה של קישוריות (שעל חשיבותה עמדתי לעיל) בין סולקים ומנפיקים, המאפשרת את קיומה של הסליקה הצולבת, על כל תועלתיה התחרותיות למשק הישראלי.

חשיבותם הרבה של שירותי האיסוף ושירותי הממשק, עומדת לנגד עיניי בייחוד בעת הזו, עת הצטרף המותג "ישראכרט" למותגים ויזה ו-MasterCard, והתחיל בסליקה צולבת ועת קיימת אפשרות לכניסת שחקנים חדשים הן לתחום הסליקה והן לתחום ההנפקה. מרכזיותה של שבא בהנחת המצע לסליקה הצולבת זוכה למשנה חשיבות לאור החלטת בית הדין להגבלים עסקיים לפיה חברות האשראי יקבלו לגדר הסליקה ההדדית גופים נוספים שיכנסו לשוק הסליקה, בתנאים הולמים, החלטה אשר מימושה צפוי להגביר את התחרותיות בתחום הסליקה וההנפקה גם יחד.¹¹

בשל אלה ראיתי לנכון לפטור גם את הפעילות של מתן שירותי איסוף ואישור עסקאות בכרטיסי אשראי וכן מתן שירותי ממשק, בכפוף למספר תנאים שיבטיחו גישה חופשית ושוויונית לכל מנפיק, סולק ותאגיד המעניק שירותי ניכיון, ללא עיכובים בלתי סבירים, וללא גביית דמי התחברות. גם כאן, בכוונתי להוסיף ולבחון, במהלך תקופת הפטור הנוכחי, מהו, אם בכלל, שיעור העלויות התוספתיות הנובעות באופן ישיר מהתאמת המערכות, שרשאית שבא לדרוש ממצטרפים חדשים.

כמו כן וכפי שצוין בהחלטה בעניין הפטור הקודם, חשוב שמערכת האיסוף תאפשר לבית העסק להחליף סולק בפשטות ובאופן מידי וללא עלויות ממשיות - על ידי מתן הודעה מתאימה לשבא. יכולתו של בית העסק להחליף את הסולק עמו הוא קשור באופן מידי במידה שהוא חפץ בכך חיונית

¹⁰ בעניין התועלות הנדרשות לאישור הסדר כובל בתחום התחרות בין השחקנים ראו: ה"כ 19545-04-10 שוברי בר מספוא אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים; 2012 הגבלים עסקיים 5001898
¹¹ ראו ס' 3 להחלטת בית הדין מיום 11 בנובמבר 2007 בה"ע 610/06 בנק לאומי ואח' נ' הממונה על הגבלים עסקיים.

לקיומה של תחרות עזה בשוק הסליקה וחשובה עוד יותר נוכח הגידול האפשרי במספר המתחרים בשוק זה. מצב דברים זה יפה ונכון גם בכל הנוגע לענף הניכיון, שבו פועלות חברות המקדימות את התשלום שמגיע לבית העסק למועד מוקדם יותר מן התשלום המגיע להם מחברת הסליקה. על כן, הוריתי לשבא שלא לסרב לאפשר התקשרות בין תאגיד המעניק שירותי ניכיון לבין בית עסק ולבצע כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל בית עסק להתקשר כאמור או להחליף את זהות התאגיד המעניק לו שירותי ניכיון, והכל על פי בחירתו של בית העסק, ומבלי ששבא תדרוש הסכמתם של חברות הסליקה.

בנוסף, נוכח מעמדה הדומיננטי של שבא ראיתי לנכון לקבוע בתנאים להחלטתי כי שבא תוכל לגבות מחירים שונים מלקוחותיה השונים רק בהתבסס על שוני בעלויות השירותים הניתנים להם. כן ניתנה לשבא תקופת זמן להערכות לישום התנאים האמורים.

לבסוף ובכל הנוגע לתוכנת "אשראית", בחינת בקשת הפטור העלתה חשש, כי נוכח מעמדה הדומיננטי של תוכנת "אשראית" מתאפשרת לשבא גביית תשלום עודף בגין התוכנה. כך, גבתה שבא תשלום ממפיצים בגין תכנת אשראית גם מקום בו חדל בית העסק לעשות שימוש בשירותי המפיץ. על כן, הוריתי לשבא להפסיק לגבות תשלום ממפיץ תכנת אשראית בגין שימוש בית עסק בתוכנת "אשראית" מעת שהודיע לה המפיץ על סיום ההתקשרות בינו לבין בית העסק אשר עשה שימוש בתוכנה. בנוסף, ה"רישיון" הניתן על ידי שבא ליצרני מסופים עלול לחסום את כניסתם של מתחרים חדשים לשבא בייצור אשראית, שביכולתם ליצר תוכנה מתחרה וכך לאפשר קריאת כרטיסי אשראי בבתי העסק שלא באמצעות התוכנה של שבא. על כן, הוריתי לשבא כי יהא עליה לתת רישיון יצרן לכל מי שיעמוד ברשימה מוגדרת של קריטריונים שיאושרו על ידי ויפורסמו באתר האינטרנט של שבא.

4.ג. שירותי תקשורת למכרזי בנק ישראל

שוכנעתי כי תפעולה של מערכת זו על ידי שבא לא תביא לפגיעה של ממש בתחרות. על כן ראיתי לנכון לפטור אף פעילות זו, בכפוף לתנאים שיבטיחו גישה חופשית לכל המבקש לגשת למכרזי בנק ישראל.

5.ג. שולחן משותף

חבירה של עיקר המתחרים בשוק יחד, במיזם משותף, מעלה חשש כי שיתוף הפעולה יזלוג אל מעבר לתחומי המיזם עצמו, ויגרום לפגיעה בתחרות בשווקים אחרים בהם מתחרים הורי המיזם.¹² עצמת החשש עשויה להשתנות ממקרה למקרה: מיהות הצדדים למיזם, מאפייני השווקים שבהם הם מתחרים, מידת הזיקה בין תחומי של המיזם לתחומים בהם הצדדים מתחרים, ועוד.

במקרה שלפנינו, הצדדים למיזם הם חמשת הבנקים הגדולים הפועלים בישראל, השולטים בכל חברות כרטיסי האשראי הפועלות בישראל. בשל כך הוספו בעבר לפטור תנאים נוספים הנוגעים לזהות הנציגים של הבנקים אשר יוכלו לשבת בדירקטוריון שבא. דרישות אלו נוספו כדי להרחיק ולחזק את גדר הביטחון שהוקמה כדי למנוע את סכנת הזליגה.

סכנת הזליגה עשויה לגבור כאשר מקים המיזם המשותף אינטרסים פיננסיים משמעותיים להוריו. או אז, תמריציהם של הורי המיזם שלא להתחרות זה בזה גם בתחומים שאינם נוגעים לפועלו של המיזם עצמו, עלולים לגדול.¹³ במקרה שבפנינו, היקף הפעילות בשבא אמנם אינו מאוד משמעותי

¹² ראו לעניין זה קביעה על פי סעיף 43 - הסדר כובל בין חברות הסעה ביעדים תיור בע"מ; 2001 הגבלים עסקיים 3012980, וההפניות הכלולות שם.

¹³ מיזם ים תטיס - גרנית הכרמל השקעות בע"מ - החלטה בדבר אי מתן פטור על פי סעיף 14 מאישור בית הדין להסדר כובל; 2000 הגבלים עסקיים 3008959, עמ' 31.

ביחס להיקף פעילות הבנקים, אולם תחום הפעילות שלה משיק וקשור לשווקים שבהם הבנקים מתחרים ומבנה השווקים שבהם הם מתחרים הוא ריכוזי.

6.ג. תנאים נוספים

במסגרת תנאי הפטור הקודם נאסר על שבא לחלק רווחים. בחינת בקשת הפטור הנוכחי העלתה, כי בקופתה של שבא הצטברו לאורך השנים כספים רבים. כן עולה, כי שבא נוהגת להעניק הנחות רטרואקטיביות לחברות כרטיסי האשראי לאחר שהצטברו מספיק רווחים. בכך עקפה למעשה שבא את האיסור שנקבע בתנאי הפטור הקודם. על כן, מצאתי לנכון להבהיר בתנאי הפטור, כי לשבא אסור באופן גורף להעניק הטבות כספיות כלשהן לחברות האם שלה (ובעיקר הבנקים וחברות כרטיסי האשראי), לרבות חברות קשורות אליהן, לרבות הנחות המיועדות רק להם.

כן מצאתי לנכון לחייב את שבא לחשוף באתר האינטרנט שלה את הדוחות הכספיים שלה, בכדי לצמצם את פערי המידע בין שבא לבין גורמים המעוניינים להתחבר למתג ATM ולמערכות שירותי איסוף ואישור עסקאות ושירותי ממשק. בנוסף, הוריתי לשבא לפרסם את כלל תעריפונה באתר האינטרנט שלה בכדי לספק מידע זמין ומלא לציבור רוכשי השירותים משבא.

במסגרת הפטור הנוכחי ונוכח הזמן שחלף מאז נכתבו התנאים הקודמים אף התאמתו ועדכנתי חלק מניסוחי התנאים.

ד. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים להאריך את תוקפו של הפטור למשך 4 חודשים מהיום, בכפוף לתנאים שלהלן:

הגדרות

בתנאים אלה יהיו למונחים הבאים הפירוש המופיע לצדם להלן:

כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986 לרבות תאגיד המעניק שירותי ניכיון.	"בית עסק" -
בנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם;	"בנק בינלאומי" -
בנק דיסקונט בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם;	"בנק דיסקונט" -
בנק הפועלים בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם;	"בנק הפועלים" -
בנק מזרחי טפחות בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם;	"בנק המזרחי" -
בנק לאומי לישראל בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם;	"בנק לאומי" -
אחד או יותר מאלה: בנק בינלאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, בנק מזרחי, בנק לאומי;	"הבנקים" -
"הסכם לשימוש במכשירי בנק אוטומטיים" - הסכם בין המתפעל מכשירי בנק אוטומטיים לבין מנפיק, והמאפשר ללקוחות המנפיק לבצע פעולות של משיכת מזומנים או בירור מצב חשבון במכשירי הבנק האוטומטיים השייכים למתפעל כאמור, והכל בין אם מתפעל המנפיק מכשירי בנק אוטומטיים בעצמו ובין אם לאו;	

- "הפצת תוכנת "אשראית" - הפצת תוכנת "אשראית" לרבות מתן רישיונות ליצרנים לשימוש באפיון תכנת אשראית.**
- "כרטיס אשראי" -** לוחית או חפץ אחר לשימוש חוזר המיועדים לרכישת נכסים מאת בית עסק ללא תשלום מיידי של התמורה, לרבות "כרטיס בנק" ו"כרטיס חיוב", כהגדרתם בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986, ולרבות כרטיס המשמש הן ככרטיס אשראי והן ככרטיס למשיכת מזומנים ולבירור מצב חשבון באמצעות מכשירי בנק אוטומטיים. אך למעט כרטיס שכל ייעודו טעינת ערך כספי בו ושימוש בערך הכספי לתשלום;
- "לקוח" -** כמשמעו בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986
- "מנפיק" -** אדם המנפיק, מפיץ או משווק כרטיסי אשראי, שהוא צד לחוזה כרטיס חיוב, כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986, עם מקבלו, שהוא לקוח, והאחראי לתשלומים המגיעים מלקוח שעשה שימוש בכרטיס אשראי שהונפק, הופץ או שווק על ידו;
- "נושא משרה/דירקטור" -** כהגדרתו של מונח זה בחוק החברות, התשנ"ט-1999;
- "נקודת קצה" -** P.O.S: קורא אלקטרוני של כרטיסי אשראי הנמצא אצל בית העסק, וכן טרמינל או כל מכשיר אחר המסוגל לקרוא את המידע אשר על גבי הכרטיס;
- "סולק" -** כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;
- "שירותי חיבור לשירות מיתוג ATM" -** שירותים שמעניק תאגיד בנקאי בעל גישה לשירותי מיתוג ATM, למתפעל מכשירי בנק אוטומטיים שאינו תאגיד בנקאי, המאפשרים למתפעל מכשירי בנק אוטומטיים שאינו תאגיד בנקאי לקבל שירותי מיתוג ATM מבלי להתחבר במישרין לשבא.
- "עמלה בגין פעולת משיכה" -** תשלום המשתלם בגין פעולת משיכת מזומנים במכשיר בנק אוטומטי לבעל מכשיר הבנק האוטומטי או לתאגיד בנקאי המספק שירותי חיבור לשירות מיתוג ATM למתפעל מכשירי בנק אוטומטיים שאינו תאגיד בנקאי, בגין אותה פעולה;
- "שבא" -** שירותי בנק אוטומטיים בע"מ וכל תאגיד הנשלט על ידה;
- "שירותי איסוף ואישור" -** שירותים שמעניקה שבא שעניינם הפעלת מערכת תקשורת דו כיוונית בין סולקים לבתי עסק, לאיסוף, לקבלה ולהעברה של עסקאות, אישורים ופרטים הדרושים לאישור ולביצוע עסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי אצל בתי העסק, למיון העסקאות לפי זהות הסולק הרלוונטי לכל עסקה (בהתאם לסולק עמו קשור בית העסק).
- "שירותי מיתוג ATM" -** שירותים שמעניקה שבא שעניינם העברת אישורי פעולות לגבי משיכות מזומנים, קבלת מידע, הפקדות ופתיחת חשבונות חסכון, המתבצעות במכשירי בנק אוטומטיים של שבא ושל בנקים שונים, על ידי לקוחות של בנקים אחרים;
- "שירותי ממשק" -** שירותים שמעניקה שבא שעניינם הפעלת מערכת המאפשרת העברת מידע בין סולקים לבין מנפיקים לשם מתן שירותי סליקה, ובכלל זה סליקה צולבת;
- "שירותי ניכיון" -** כהגדרתם בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981;
- "שירותי סליקה" -** כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;
- "שירותי תקשורת למכרזי בנק ישראל" -** שירותי הפעלת מערכת המאפשרת להגיש הצעות למכרזי בנק ישראל, ולקבל את תוצאות המכרזים כאמור, כולל שירות להעברות בין בנקאיות באמצעות בנק ישראל, וכן מתן הלוואות ודיווחים של כל בנק ובנק בנפרד לבנק ישראל;
- "שליטה" -** כהגדרתה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006
- "תאגיד בנקאי" -** כהגדרתו של מונח זה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, למעט-חברת שירותים משותפת כהגדרתה שם;

"תחומי הפעילות" - שירותי מיתוג ATM, תפעול מכשירי בנק אוטומטיים, שירותי איסוף ואישור, הפצת תוכנת "אשראית", שירותי ממשק, שירותי תקשורת למכרזי בנק ישראל, כהגדרתם לעיל.

"תפעול מכשירי בנק אוטומטיים" - הפעלת מערכת של מכשירי בנק אוטומטיים למשיכת מזומנים ו/או לבירור יתרות וכן תוכנות ומוצרים המאפשרים משיכת מזומנים ו/או בירור יתרות מקופות בתי עסק;

למונחים אחרים שבתנאים אלה תהא המשמעות הנודעת להם בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

הבעלות בשבא

1. כל עוד שבא מוחזקת על ידי יותר מאחד הבנקים או כל עוד יותר מאחד הבנקים מחזיק זכות שליטה בשבא - שבא תעסוק בתחומי הפעילות כהגדרתם לעיל ובהם בלבד, והיא תעשה כן בהתאם לתנאים אלה. חרגה שבא מתחומי הפעילות - יפקע הפטור.
2. שבא לא תחלק רווחים או תקבולים או הטבות מכל סוג שהוא לבנקים או למי שמחזיק זכות שליטה בה. מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, שבא לא תעניק לבנקים או למי שמחזיק זכות שליטה בה דיבידנד, דמי ניהול, ריבית בגין החזר הלוואה בשיעור העולה על הריבית המקובלת במשק לעסקה הרלבנטית או כל הטבה אחרת, במישרין או בעקיפין וכן, לא תעניק הנחה אשר הנהנים ממנה בפועל יהיו רק הבנקים או מי שמחזיק זכות שליטה בה (ולא לקוחות אחרים של שבא).
3. שבא לא תעניק לדירקטורים שהם תאגידים המכהנים בה כל שכר או כל טובת הנאה אחרת, בקשר לתפקידם כדירקטורים.
4. הבנקים לא ימנו לדירקטוריון שבא אדם שהנו בעל עניין בבנק ו/או חבר הנהלת בנק ו/או נושא משרה בתחומי המסחר, החשבונות ו/או הקמעונאות בבנק. מבלי לגרוע מכלליות האמור, הבנקים לא ימנו לדירקטוריון שבא נושא משרה בבנק העוסק בעניינים הנוגעים לתחום ה-ATM וכרטיסי האשראי, לרבות - בקביעת מדיניות, פיתוח, שיווק, תמחור וקביעת גובה עמלות המשיכה - ולמעט תפעול המכשירים.
5. הבנקים לא יעבירו ביניהם במישרין או בעקיפין, לרבות באמצעות נציגיהם בשבא, כל מידע שהעברתו עלולה לגרוע מן התחרות ביניהם, בפועל או בכוח.
6. מבלי לגרוע מכלליות האמור, לא יועבר בין הבנקים, לרבות באמצעות נציגיהם בשבא, מידע הכולל פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטניות של הבנקים, בין בעבר ובין בעתיד; מידע הנוגע לעלויות, לתמחור ולמחירים הנגבים על ידי הבנקים או משולמים על ידי הבנקים; מידע בדבר מאפייני שירותים בנקאיים ואחרים שמעניקים הבנקים; בסיסי נתונים שבידי הבנקים; מידע על לקוחות של הבנקים; מידע בדבר הפוזיציות הפיננסיות של הבנקים; או מידע על תנאי אשראי או התקשרויות בעבר או בעתיד, למעט מידע כאמור שהיה לנחלת הרבים.
7. המגעים בין נציגי הבנקים במסגרת שבא יעשו באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל בין הבנקים, כולם או מקצתם; בכלל זה, מגעים בין הבנקים במסגרת שבא ייערכו בין בעלי התפקידים ההכרחיים לשם תפעול השוטף של שבא בלבד ולשם כך בלבד.
8. כל ההחלטות המהותיות של הבנקים הנוגעות לשבא, וההחלטות של מוסדות הניהול של שבא (דירקטוריון, ועדת דירקטורים, אסיפה כללית), יתועדו בכתב טרם או בעת עשייתן כך שכל החלטה תישמר ותומצא לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה; מבלי לגרוע מכלליות האמור, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הבנקים בקשר לשבא, כולם או מקצתם.
9. אדם שמונה כדירקטור בשבא וכן, מנכ"ל שבא ומנכ"ל כל אחד מהבנקים יחתום טרם תחילת ביצוע תפקידו על כתב התחייבות בנוסח המצורף לתנאים אלה כנספח א'. כתב ההתחייבות יועבר לרשות ההגבלים העסקיים 30 יום לאחר חתימתו. לעניין סעיף זה: "הבנקים" - בנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ;

10. מובהר בזאת כי אין באמור בתנאים אלה כדי למנוע ממנהלו הכללי של בנק להתעדכן באשר לפעולותיו של הדירקטור הפועל מטעמו בשבא.

שירותי מיתוג ATM ותפעול מכשירי בנק אוטומטיים

11. הבנקים ושבא יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל מנפיק ולכל אדם המתפעל מכשירי בנק אוטומטיים גישה לשירותי מיתוג ATM המסופקים על ידי שבא. הגישה תינתן בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה שבא לבנקים ובתוך 120 ימים מיום שהתבקשה, אלא אם נגרמו עיכובים שמקורם בצד שביקש את מתן הגישה.
12. העמלות בגין שירותי מיתוג ATM שתגבה שבא מכל מקבל שירותים אלה תהיינה זהות לכל מקבלי השירותים אלא אם כן קיים הבדל בעלויות השירות הנובעות ממתן השירות וככל שההבדל במחיר ינבע באופן ישיר מההבדל בעלויות האמורות בלבד.
13. מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 11, שבא לא תסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם כל מנפיק ועם כל אדם המתפעל מכשירי בנק אוטומטיים לצורך מתן שירותי מיתוג ATM. כמו כן, הבנקים ושבא לא יסרבו סירוב בלתי סביר להתקשר בהסכם לשימוש במכשירי בנק אוטומטיים עם כל מנפיק ועם כל אדם המתפעל מכשירי בנק אוטומטיים וכן, בהסכם למתן שירותי חיבור לשירות מיתוג ATM עם מתפעל מכשירי בנק אוטומטיים שאיננו תאגיד בנקאי. התקשרות כאמור תהיה בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה שבא לבנקים, או מהתנאים שמעניקים הבנקים זה לזה, אלא ככל שקיימים הבדלים בעלויות הכרוכות במתן שירותים אלה עליהם נסמך השוני בתנאים.
14. במהלך תקופת הפטור לא תרחיב שבא את פריסת רשת מכשירי הבנק האוטומטיים שלה ולא תציב מכשירי בנק אוטומטיים נוספים מעבר למכשירים הקיימים נכון ליום 9.5.2012. הגבלה זו לא תחול על מכשירים שיש לגביהם הסכם חתום ואשר אושרו על ידי הממונה, והכול בכמות שלא תעלה על שמונה מכשירים נוספים על אלה הקיימים נכון ליום 9.5.2012.

עמלה בין-בנקאית בגין עסקאות ATM

15. שיעור העמלה בגין פעולות משיכה בין-בנקאיות לא יעלה על 20 סנט ארה"ב לפעולה.
16. שיעור העמלה בגין פעולות משיכה בין-בנקאית שישלם כל אחד מהבנקים לתאגיד בנקאי המתפעל מכשירי בנק אוטומטיים או לתאגיד בנקאי המספק שירותי חיבור לשירות מיתוג ATM למתפעל מכשירי בנק אוטומטיים שאינו תאגיד בנקאי יהיה זהה ובכלל זה לא יהיה תלוי בזהות המנפיק, בזהות מתפעל מכשירי בנק אוטומטיים או במיקום מכשיר הבנק האוטומטי.

שירותי איסוף ואישור, שירותי ממשק

17. הבנקים ושבא יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל סולק ולכל מנפיק ולכל תאגיד המעניק שירותי ניכיון (לפי העניין) גישה לשירותי איסוף ואישור ושירותי ממשק המסופקים על ידי שבא ולא יסרבו סירוב בלתי סביר להתקשר עם גורמים כאמור לצורך מתן שירותי איסוף ואישור, שירותי ממשק. הגישה תינתן בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה שבא לבנקים ומתנאים שמעניקים הבנקים זה לזה, וזאת בהקדם הניתן, ובשים לב בין היתר לעיכובים שמקורם בצד שביקש את מתן הגישה. הוגשה בקשה למתן גישה כאמור, תעביר שבא דו"ח לממונה בדבר הפעולות שנקטו לצורך מתן הגישה בכל ששים ימים מיום שהתקבלה הבקשה בשבא ועד מתן הגישה בפועל.
18. העמלות בגין שירותי איסוף ואישור ושירותי ממשק שתגבה שבא מכל מקבל שירותים אלה תהיינה זהות לכל מקבלי השירותים, ובכלל זה גובה העמלה לא יהיה תלוי בהיקף השימוש בשירות או בזהות בית העסק, והכל אלא אם כן קיים הבדל בעלויות השירות הנובעות ממתן השירות וככל שההבדל במחיר ינבע באופן ישיר מההבדל בעלויות האמורות בלבד.

איסור על גביית דמי התחברות

19. שבא אינה רשאית לגבות כל תשלום בגין התחברות מאדם שיבקש לעשות שימוש במערכת למתן שירותי מיתוג ATM, במערכת למתן שירותי ממשק ובמערכת למתן שירותי איסוף ואישור של שבא (להלן: "המערכות") בכלל זה לא תהיה שבא רשאית לגבות תשלום עבור עלויות שנשאה בעבר.
20. עד למתן הכרעה אחרת של הממונה על הגבלים עסקיים שבא תהיה רשאית לגבות את העלויות התוספתיות שיהיו כרוכות במתן גישה כאמור בפסקאות 11 - 17 לעיל למערכות, ואשר ינבעו באופן ישיר מביצוע ההתאמות הנדרשות במערכות בלבד. ככל שיבקש אדם לקבל גישה כאמור, תציג שבא בפניו ובפני הממונה פירוט מדויק של האופן בו חושבה עלות מתן הגישה.

שירותי ניכיון

21. שבא לא תסרב לאפשר התקשרות בין תאגיד המעניק שירותי ניכיון הקשור עמה בהסכם שידור נתונים, לבין בית עסק ותבצע כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל בית עסק להתקשר כאמור או להחליף את זהות התאגיד המעניק שירותי ניכיון עימו התקשר כאמור. התבצעה ההתקשרות או הוחלפה זהות התאגיד המעניק שירותי ניכיון והתקבלה הודעה מנומקת מחברת כרטיסי האשראי לשבא המסרבת סירוב סביר להתקשרות כאמור בהתאם להוראות כל דין, רשאית שבא לנתק את בית העסק מהתאגיד המעניק שירותי ניכיון. ניתקה שבא את בית העסק כאמור, ישמרו כל המסמכים הנוגעים לדבר ואלו יומצאו לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה.

הפצת תוכנת "אשראית"

22. שבא תפסיק לגבות תשלום ממפיץ תכנת אשראית בגין שימוש בית עסק בתוכנת "אשראית" מעת שהודיע לה המפיץ על סיום ההתקשרות בינו לבין בית העסק אשר עשה שימוש בתכנה, וכל עוד בית העסק אינו מקבל מהמפיץ שירותים בגין תכנת "אשראית".
23. שבא תאפשר לכל אדם העומד בקריטריונים שיאושרו על ידי הממונה ויפורסמו באתר האינטרנט של שבא, לקבל רישיון יצרן, ובכפוף להתחייבות חתומה לשמירת סודיות תעביר אליו את איפיון תוכנת "אשראית".

שירותי תקשורת למכרזי בנק ישראל

24. הבנקים ושבא יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל אדם הרשאי להגיש הצעות למכרזי בנק ישראל גישה לשירותי תקשורת למכרזי בנק ישראל המסופקים על ידי שבא. הגישה תינתן בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה שבא לבנקים.

כללי

25. הבנקים ושבא יעמידו לרשות כל אדם כל מידע הנחוץ באופן סביר כדי לוודא כי התנאים המפורטים לעיל אכן מתקיימים בתחום פעילותו של מבקש המידע.
26. הדו"חות הכספיים של שבא יפורסמו באתר האינטרנט שלה מיד עם חתימתם, וכן יפורסמו באתר הנ"ל תעריפוני השירותים השונים שמספקת שבא.
27. סעיפים 2 (לעניין האיסור על מתן הנחות), 12, 18 ו- 21 לתנאים אלו יחולו החל מיום 1.10.2012.
28. התעורר ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה - יובא הדבר להכרעת הממונה.
29. כל ספק בדבר תחולתם של תנאים אלה, פרשנותם או בדבר דרך יישומם - יובא להכרעת הממונה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה
הממונה על ההגבלים העסקיים

ירושלים, א' בסיוון תשע"ב
22 במאי 2012

נספח א'

אני החתום/ה מטה, נושא/ת ת.ז. שמספרה המשמש/ת כ....., מצהיר/ה בזה ומתחייב/ת כדלקמן:

1. קראתי במלואם את תנאי הממונה על הגבלים עסקיים למתן פטור מאישור בית הדין להסדר שעניינו – שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (תיק פטור 8677).
2. אני מודעת/לכך כי קיום דווקני של כל התנאים הללו הוא הבסיס לקבלת פטור הממונה על הגבלים עסקיים להסדר זה.
3. ידוע לי כי הפרת התנאים הנזכרים מהווה עבירה פלילית על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, שעונשה עד שלוש שנות מאסר.
4. אני מתחייב/ת כי במסגרת תפקידי לא אתן ידי, במעשה או במחדל, להפרת תנאי מתנאים אלה.

_____	_____	_____
חתימה	שם מלא	תאריך

אישור

הנני מאשר/ת בזה כי ביום הופיע/ה בפני מר/גב' בעל/ת ת.ז., ואחרי שהזהרתיו/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, חתם/ה על ההצהרה הנ"ל בפני.

 _____, עו"ד
 _____ מ.ר.